

Rapport

efter kvalitetsgranskning av Kunskapsbedömning i grundskolan årskurs 1-3 vid Smögens skola i Sotenäs kommun

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om Smögens skola

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av Kunskapsbedömning i grundskolan årskurserna 1-3 under november 2011-mars 2012. Granskningen vid Smögens skola i Sotenäs kommun ingår i detta projekt.

Smögens skola besöktes den 30 november och 1 december 2011. Ansvariga inspektörer har undervisningsråden Bosse Jersenius och Marie Karlsson varit. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen genomförs i totalt 31 kommunala skolor och 4 fristående skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Bakgrundsuppgifter om Smögens skola

Smögens skola i Sotenäs kommun är en skola för elever i förskoleklass och årskurserna 1 – 6. Verksamheten bildar ett gemensamt arbetslag med totalt sex lärare. I årskurserna 1 – 3 arbetar tre lärare i två åldersblandade klasser. Innevarande läsår finns en årskurs 1 och en klass med årskurserna 2 och 3. Lärarna har all undervisning med undantag av idrott, musik och slöjd i sina respektive klasser.

Rektorn har varit på skolan sedan den 1 november 2011 och är alltså ny på skolan vid besöket. Förutom Smögens skola har rektorn ansvar för ytterligare en skola i kommunen.

Skolenhetens namn: Smögens skola	Antal elever
Förskoleklass	10
Grundskola	64
Totalt antal elever:	74
Antal elever i årskurs 1-3	16
Antal elever i årskurs 3	7

Resultat

1. Gör läraren fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav?

1.1 Rektor tar ansvar för att lärarna bedömer elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav

Här undersöks om rektorn tar ansvar för och skapar förutsättningar för lärarnas gemensamma arbete med kunskapsbedömningar utifrån kursplanerna.

Sotenäs kommun har valt att ha ett i stor utsträckning kommungemensamt arbete när det gäller att skapa förutsättningar för lärarnas gemensamma arbete med kunskapsbedömningar. Det förekommer även ett kommunövergripande samarbete med sju andra kommuner i norra Bohuslän kring kompetensutveckling och implementering av den nya läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr 11. Smögens skola har deltagit i dessa aktiviteter. Kommunen anordnar så kallade "lärträffar" tre gånger per termin då all pedagogisk personal träffas kring gemensamma frågeställningar. Kommunens lärare har i lärträffarna arbetat, i grupper med deltagare från olika skolor, med framförallt läroplanens övergripande mål och riktlinjer men även i viss mån med kursplanerna. Under hösten 2011 är arbetet inriktat på gemensam struktur för dokumentation, pedagogiska planeringar, individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen/matriser. Kommunens rektorer har delvis deltagit i

gruppernas arbete och de har också ansvar för att följa upp arbetet i "sina" grupper.

Rektorn vid Smögens skola har därutöver möjliggjort för lärare att delta i Skolverkets kursplanekonferenser och de som deltagit har sedan redovisat sina erfarenheter från konferenserna för övriga lärare vid skolan.

I skolan har personalen träffar två gånger per vecka för gemensamt arbete. Delar av denna tid används för att i skolan förverkliga det som kommit fram i det kommungemensamma arbetet. Tid har också avsatts på studiedagar för att tillsammans med lärarna på en annan av kommunens skolor arbeta med frågor relaterade till Lgr 11. Rektorn har också gett lärarna förutsättningar för att börja arbeta med att gemensamt planera undervisningen och utveckla gemensamma rutiner och former för att bedöma och dokumentera elevernas kunskaper utifrån kursplanernas krav. Enligt rektorn och de intervjuade lärarna saknar skolan dock i viss mån ett gemensamt och sakligt språk för att samtala om och dokumentera elevernas lärande som är relaterat till kursplanernas kunskapskrav. Rektorn menar att hon håller diskussionen kring likvärdig bedömning levande. Hon har ambitionen att alla lärare ska vara delaktiga i bedömningen av elevernas resultat på de nationella ämnesproven för att öka likvärdigheten i bedömningarna. I de ämnen där nationella ämnesprov inte genomförs finns ännu inte några gemensamma överenskommelser om hur bedömningar ska ske. I det kommungemensamma arbetet har lärarna från olika skolor i kommunen dock haft i uppgift att utifrån kursplanerna diskutera och jämföra hur de gör sina bedömningar för att nå fram till ett gemensamt synsätt.

Rektorn menar att det framöver kommer att bli viktigt för henne att följa upp elevernas skriftliga omdömen för att få en utgångspunkt för vad som behöver utvecklas när det gäller lärares bedömningar i förhållande till kunskapskraven men också för att få underlag för eventuella förändringar av verksamheten i övrigt.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det vid Smögens skola påbörjats ett arbete för att utveckla gemensamma rutiner och former för att planera undervisningen utifrån kursplanerna och för att bedöma elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav. Det saknas dock än så länge en gemensam uppfattning om och rutin för hur elevernas kunskapsutveckling ska beskrivas utifrån kursplanernas krav. För att detta ska kunna ske behöver skolan arbeta vidare med att komma överens om ett gemensamt och sakligt språk för att beskriva elevernas kunskapsutveckling. Detta behövs också för att det ska kunna ske en likvärdig bedömning av elevernas kunskaper inom skolenheten.

1.2 Skolan har ett systematiskt kvalitetsarbete kring kunskapsbedömning

Här undersöks om rektorn ser till att det finns ett kvalitetsarbete kring kunskapsbedömningar på skolan genom att följa upp och utvärdera detta arbete samt huruvida resultaten av det används. Vidare handlar bedömningspunkten om rektor tillsammans med lärarna analyserar skolans kunskapsresultat och resultaten på de nationella proven.

Elevernas resultat på de nationella ämnesproven sammanställs i kommunen och används i kommungemensamma analyser där rektorerna deltar tillsammans med förvaltningsledningen. Rektorerna diskuterar sedan med lärarna om resultatet och bedömningarna för sin/sina skolor i förhållande till övriga skolor i kommunen. Lärarna i årskurserna 1 – 3 analyserar gemensamt i första hand kunskapsresultaten i ämnena matematik och svenska. Som underlag för analysen använder lärarna framförallt sammanställningar av resultat på nationella prov. Lärarna använder också andra bedömningsstöd såsom Skolverkets bedömningsstöd "Nya språket lyfter" och "Diamant" samt läs- och matematikutvecklingsscheman. I övriga ämnen gör lärarna analyser av den egna undervisningen, men det görs inga systematiska sammanställningar av elevernas resultat. I praktiskt-estetiska ämnen känner inte rektorn till om det görs analyser och sammanställningar av elevernas kunskapsresultat.

Smögens skola har under tidigare läsår upprättat en kvalitetsredovisning över skolans verksamhet. De intervjuade lärarna menar dock att kvalitetsredovisningen i liten utsträckning styrt hur skolans arbete formas.

Uppföljning och utvärdering av de rutiner och former som används för bedömning och dokumentation sker i liten utsträckning gemensamt vid skolan. Skolan har vid tidpunkten för besöket få gemensamma rutiner och former för bedömning och dokumentation och arbetets fokus är i första hand att skapa fler sådana. Rektorn och lärarna uppger i intervjuer att det inte görs någon systematisk uppföljning av rutiner och former för bedömning och dokumentation vid skolan, men att man genom löpande diskussioner reflekterar över dessa frågor.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver ta ett större ansvar för att skolan har ett systematiskt kvalitetsarbete kring kunskapsbedömning som omfattar alla ämnen.

Rektorn behöver också, tillsammans med lärarna inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete, följa upp och utvärdera skolans arbete med bedöm-

ning och dokumentation så att det är ändamålsenligt för ett systematiskt kvalitetsarbete.

1.3 Bedömning ingår i lärarnas planering av undervisningen

Här undersöks om lärarna vid planering av undervisningen utgår från kursplanerna samt om lärarna även planerar för hur bedömningen av eleverna ska gå till så att den blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

Av intervjuer med lärarna och dokument som Skolinspektionen tagit del av framgår att lärarna gör en planering i respektive ämne. Planeringen görs i huvudsak enskilt av den undervisande läraren, men lärarna läser varandras planeringar och ger varandra tips och idéer till förbättringar. Lärarna gör också tematiska planeringar kring ett ämnesområde. Dessa kan göras av en enskild lärare men kan också göras av lärarna gemensamt. Vid tidpunkten för besöket har lärarna påbörjat en gemensam planering i ämnena kemi och fysik som bygger på att eleverna ska genomgå ett antal "stationer" under årskurserna 1 – 3.

Av intervjuer och samtal med lärarna framkommer att de vid planeringen av undervisningen utgår från kursplanernas syfte, centrala innehåll och kunskapskrav. I ämnen som inte har kunskapskrav i årskurs 3 utgår lärarna från kunskapskraven i årskurs 6. Var tyngdpunkten i planeringen är hämtad ur kursplanernas olika delar, är även beroende av vilken undervisning som planeras. Lärarna uppger att de känner sig "trygga" när de planerar utifrån Lgr 11 och att planeringen blir mer medvetet gjord än tidigare.

Skolan har ingen gemensam mall eller annat gemensamt överenskommet dokument för hur planeringar ska utformas och struktureras eller vilket innehåll planeringen ska ha. De planeringar som Skolinspektionen tagit del av har trots det ungefär samma struktur. De rubriker som återkommer i planeringarna är; "Syfte, Centralt innehåll" samt "Genomförande". I till exempel skolans planering "Matematik, problemlösning" framgår under rubriken "Syfte" att eleverna ska "Formulera och lösa problem med hjälp av matematik samt värdera valda strategier och metoder". Vidare ska eleverna "Välja och använda lämpliga matematiska metoder för att göra beräkningar" och "lösa rutinuppgifter". Bland det "Centrala innehållet" finns bland annat "Rimlighetsbedömning vid uppskattning och beräkningar i vardagliga situationer". I planeringarna anges också under rubriken "Bedömning" på

vilka grunder eleverna kommer att bedömas ibland i löpande text och ibland i matrisform. "Syfte" och "centralt innehåll" i planeringarna är hämtade från respektive ämnes kursplan. "Genomförande" är en beskrivning av hur arbetet är tänkt att genomföras vid skolan. Texterna i planeringarna har ett personligt tilltal, till exempel "förklara hur du löst en uppgift...", "värdera dina egna..." eller "berätta för klassen om något du lärt dig...", men lärare uppger att dokumentet inte riktar sig direkt till eleverna.

Ingen av de planeringar som Skolinspektionen tagit del av innehåller någon tydlig beskrivning av *när* eleverna kommer att bedömas. *Vad* som kommer att bedömas framgår i stor utsträckning i planeringarna och uttrycks till exempel som att "eleverna visar sin förmåga genom att ge exempel på och förklara hur en näringskedja fungerar" eller "jag kommer att bedöma din förmåga att lösa problem i ett steg/två steg". Hur bedömningen kommer att ske framgår i mindre utsträckning i planeringen, i viss mån därför att detta kan uppfattas vara en del av *vad* som kommer att bedömas. Det framgår dock ibland att eleverna ska "berätta muntligt eller skriftligt" eller att de ska "dokumentera sina fältstudier". Inspektörernas intryck efter att ha tagit del av de kommentarer som lärarna gett på elevernas arbeten är att de gjorda bedömningarna ligger i linje med vad som avsetts bedömas.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna vid planeringen av undervisningen på ett mer systematiskt sätt behöver identifiera *när* eleverna ska visa sina kunskaper. Lärarna behöver också i planeringen tydligare beskriva *hur* bedömningen av elevernas kunskaper kommer att ske, bland annat för att försäkra sig om att underlaget för bedömning blir allsidigt och bygger på olika underlag.

Lärarna behöver i högre utsträckning planera så att bedömningen systematiskt blir en integrerad del i undervisningen. Detta för att tillsammans med eleverna följa och stödja elevernas kunskapsutveckling i undervisningen och kontinuerligt ge återkoppling på deras arbete för att synliggöra lärandet i förhållande till kunskapskraven för eleverna.

1.4 Lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper samt om läraren ger framåtsyftande återkoppling kring vad eleverna behöver utveckla i förhållande till kunskapskraven och hur detta ska ske. Vidare handlar det om hur lärarens bedömning blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

Elevernas förståelse för vilka kunskaper de ska ges möjlighet att utveckla och på vilka grunder de bedöms

Som framgår ovan ger lärarna i viss utsträckning eleverna förståelse för vilka kunskaper de ska ges möjlighet att utveckla. Eleverna uppger i intervju att de också får reflektera över vad de lärt sig. Det kan till exempel innebära att eleverna först fyller i vad de tycker att de lärt sig i tidigare nämnda matris och därefter fyller läraren i vad denne anser och sedan diskuterar elev och lärare gemensamt kring vad eleven befinner sig kunskapsmässigt. Detta görs i första hand i samband med utvecklingssamtal, men också i andra samtal då elev och lärare med den pedagogiska planeringen som underlag diskuterar elevens kunskapsutveckling.

De matriser inspektörerna tagit del av avser delar av den planerade verksamheten i naturorienterande och samhällsorienterande ämnen samt delar av den planerade verksamheten ämnet matematik. Lärarna och rektorn uppger i intervju att systemet med matriser är under uppbyggnad och att det ännu inte omfattar alla ämnen och heller inte alla aktuella planeringar inom respektive ämne. På sikt räknar de med att huvuddelen av planeringarna ska innehålla matriser för bedömning av elevernas kunskaper och förmågor. Matriserna innehåller fyra bedömningsområden *"Förståelse av ämnesområdet (fakta, begrepp och sammanhang)"*, *"Arbetsförmåga och engagemang på lektionerna"*, *"Samarbete"* och *"Muntliga presentationer"*. Inom varje bedömningsområde bedöms eleverna på en tregradig skala *"Grundläggande kunskaper"*, *"Goda kunskaper"* samt *"Mycket goda kunskaper"*. Till varje skalsteg hör en beskrivande text kring elevens utveckling till exempel *"Jag visar början till intresse och förståelse"*, *"Jag är förberedd och presenterar mitt arbete med engagemang och utan hjälp"* eller *"Jag tillgodosör mig flera begrepp, fakta och ser sammanhang. Jag kan förmedla det till andra"*. Av exemplet ovan framgår att det kan finnas en risk för att det som bedöms är elevens intresse och engagemang snarare än elevernas kunskaper. Detta bör lärarna uppmärksamma i det fortsatta arbetet.

Av samtal och intervjuer med elever och lärare framgår att eleverna inte varit med och tillsammans med lärarna planerat undervisningen. Eleverna får istället information om lärarens planering mera utifrån vad de ska "göra och lära" inom den närmsta tiden genom att läraren skriver upp det på tavlan. Eleverna känner till läroplanen och att det finns kunskapskrav i de ämnen de får undervisning i. Eleverna berättar också att läraren ofta hänvisar till och ibland redogör för de kunskapskrav som eleverna ska nå. Eleverna berättar att de och läraren efter ett avsnitt eller temaarbete diskuterar hur de upplevt det.

Lärarna följer elevernas kunskapsutveckling

Det framkommer i intervjuer med lärare och elever att lärarna i viss utsträckning fortlöpande följer elevernas kunskapsutveckling och ger framåtsyftande återkoppling till eleverna. Läraren i årskurs 3 menar att den viktigaste återkopplingen sker i klassrummet när hon ger direkt återkoppling på det eleverna gör och framåtsyftande råd till eleverna. Ett exempel på detta som lärare nämner är att när eleverna skriver berättelser kan återkopplingen bli "*vad bra att du fått med personer i din berättelse, försök nu också i fortsättningen att göra nytt stycke*". Som tidigare nämnts har läraren också suttit ner med eleverna enskilt och diskuterat till exempel det eleverna gjort och lärt inom ett tema. Lärarna uppger dock att de inte har något gemensamt system för att fortlöpande dokumentera eller analysera elevernas kunskapsutveckling och jämföra denna med kursplanernas kunskapskrav. Enskilda lärare dokumenterar på olika sätt och olika frekvent elevernas kunskapsutveckling. Det kan vara korta noteringar om elevernas kunskapsutveckling i kalendrar, anteckningsböcker eller liknande, men också mer systematiserade underlag för att kunna skriva skriftliga omdömen. Exempel är de läs- och matematikutvecklingsscheman som nämnts ovan men det finns också lärare som på ett systematiskt sätt för "*dagbok*" över klassens arbete och elevernas resultat.

Dokumentation av elevernas kunskapsutveckling sker också i de "*pärmar*" som eleverna har under de första skolorna. I sin pärm samlar eleven arbeten som hon/han gjort. Pärmen används för att eleverna ska få syn på sin egen kunskaps- och färdighetsutveckling och för att hålla vårdnadshavarna informerade om det eleven gör och lär i skolan.

Elevernas individuella mål

De intervjuade eleverna känner till att de tillsammans med läraren och sina föräldrar har satt upp individuella mål i samband med utvecklingssamtalen. De individuella mål som eleverna har finns uppsatta i deras bänkar och eleverna är medvetna om sina individuella mål. I den tidigare nämnda "*pärmen*" har eleverna uppgifter som är knutna till deras individuella mål. Inför samtalen gör

eleverna en egen värdering av vad de har lärt sedan det senaste utvecklings-samtalet och hur de utvecklats i förhållande till sina individuella mål.

Målen i de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av är överlag skrivna på ett sätt som gör att de uttrycker kunskapskrav som eleverna ska nå. Målen avser framförallt ämnena matematik och/eller svenska. Insatserna som anges i planerna beskriver *"vad eleven kan göra"*, *"vad hemmet kan göra"* respektive *"vad skolan ska göra"*. De beskrivningar av vad skolan ska göra som finns innebär att skolan ska *"påminna"*, *"fortsätta som vanligt"*, *"läsa varje dag"* och *"uppmuntra"*. Insatserna som skolan ska göra är därmed så allmänt hållna att de får anses ingå i skolans allmänna uppgifter. Det saknas därmed i de individuella utvecklingsplanerna en sammanfattning av vilka insatser som behövs för att en enskild elev ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleverna ges skriftligt omdöme i samtliga ämnen de får undervisning i. Lärarna använder en gemensam mall för de skriftliga omdömena, men det är upp till varje lärare hur man utformar innehållet i dokumenten. De skriftliga omdömen Skolinspektionen tagit del av är till övervägande del möjliga att härleda till kunskapskraven i kursplanerna.

Nationella ämnesproven

Undervisande lärare sammanställer resultatet på de nationella ämnesproven. Resultatet används som ett underlag för att bedöma elevernas kunskapsutveckling i matematik och svenska i årskurs 3. I intervjuer med rektorn och lärarna framkommer att alla lärare vid skolan kommer att vara delaktiga i bedömningen av elevernas resultat, även om det är de lärare som undervisar i årskurs 3 som rättar elevernas provsvar.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna till viss del använder ändamålsenliga rutiner och former för dokumentation som främjar elevernas kunskapsutveckling och återspeglar varje elevs kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav. Bedömningen av elevernas kunskapsutveckling är till delar en integrerad del av undervisningen och synliggör lärandet för eleverna. Ett exempel på detta är de samtal om elevens lärande som elev och lärare har. Lärarna ger i viss mån eleverna förståelse för vilka kunskaper de ska ges möjlighet att utveckla och tydliggör på vilka grunder de bedöms.

Lärarna använder de nationella ämnesproven som ett stöd för att bedöma elevernas kunskaper.

Det ovanstående är dock inte konsekvent genomfört. Lärarna behöver därför följa elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen och ge kontinuerlig och framåtsyftande återkoppling kring vad eleverna behöver utveckla och hur detta ska

ske så att bedömningen blir en integrerad del i undervisningen tillsammans med eleverna för att synliggöra deras lärande i alla ämnen.

Lärarna bedömer elevernas kunskaper utifrån kunskapskraven i samtliga ämnen och använder aktuella bedömningsunderlag för att upprätta skriftliga omvärderingar. Lärarna behöver dock upprätta individuella utvecklingsplaner som uppfyller skollagens krav.

1.5 Lärarna följer upp undervisningen

Här undersöks hur lärarna följer upp och utvärderar sin planering och undervisning samt bedömnings- och dokumentationsformer.

Intervjuerna med lärarna visar att lärarna i samtal diskuterar med varandra om vad som *"gått bra respektive dåligt"*. Rektorn och lärarna ger också exempel på tillfällen då de mer systematiskt följer upp och utvärderar planering och genomförande av undervisningen. Ett sådant tillfälle är i samband med att elevernas resultat på de nationella ämnesproven årligen diskuteras och lärarna i årskurs 3 överväger vilka eventuella förändringar som kan behövas i planering och genomförande av undervisningen. Diskussionerna har till exempel medfört att lärarna förändrat matematikundervisningen.

Lärarna arbetar på olika sätt för att utveckla formerna för bedömning och dokumentation. Bland annat arbetar de med att utveckla de matriser som används för att bedöma elevernas kunskaper i några ämnen men de arbetar också med att utveckla matriser i fler ämnen/ämneshänvisningar. Inriktningen på arbetet har därmed varit att utveckla former för bedömning och dokumentation av elevernas kunskapsutveckling och i mindre utsträckning på att utvärdera dessa.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna behöver fortsätta identifiera och analysera vad som behöver utvecklas i den egna undervisningen samt i vilken utsträckning planeringen och genomförandet av undervisningen har givit eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen.

Lärarna behöver också kontinuerligt utvärdera i vilken mån bedömnings- och dokumentationsformerna som används är ändamålsenliga.

1.6 Lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanerna.

Av intervjuer med lärare, elever och vårdnadshavare framgår att lärarna genomför utvecklingssamtal tillsammans med elev och vårdnadshavare varje termin. Inför utvecklingssamtalen får vårdnadshavarna ta del av de tidigare nämnda "pärmarna" med elevernas arbeten och kan förbereda sig tillsammans med sitt barn. De skriftliga omdömen Skolinspektionen tagit del av omfattar alla ämnen som eleverna får undervisning i. Som tidigare nämnts är omdömena möjliga att härleda till kunskapskraven i kursplanerna. Av intervjun med vårdnadshavare framgår att alla ämnen berörs i samtalen och elev och vårdnadshavare ges möjlighet att uttrycka sina åsikter. Vårdnadshavarna refererar till de olika sätt de kan få information på och nämner särskilt att de uppskattar de tidigare beskrivna matriserna som elev och lärare använder för att bedöma elevens kunskapsutveckling.

Av intervjun med vårdnadshavare framgår också att om vårdnadshavarna önskar information om elevens kunskapsutveckling oftare än vid utvecklingssamtalen kan de ta kontakt med läraren för ett besök i skolan eller att på annat sätt få information. Det framgår också att för elever i behov av särskilt stöd finns ytterligare kontakter mellan läraren och hemmet.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna ger vårdnadshavare kontinuerlig information om elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas kunskapskrav.

2. Ges eleverna möjlighet att visa de kunskaper som framgår av kursplanernas kunskapskrav?

2.1 Lärarna har ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper

Här undersöks om läraren har ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper och om lärarna använder olika underlag för bedömning samt om eleverna ges möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt.

Lärare och elever beskriver i intervjuer några olika sätt som eleverna ges möjlighet att visa sina kunskaper på. Skolinspektionen har också tagit del av planeringar där läraren redogör för vilket underlag som kommer att användas för att bedöma elevernas arbeten och förmågor. Eleverna har enligt planeringarna bland annat bedömts utifrån sin förmåga att *"ge exempel på hur man kan vara rädd om naturen"*, *"blanda egna färger som i stort överensstämmer med naturens"* och *"förklara sin strategi och tankar på egen hand"* som visar på att eleverna har möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt och att de bedöms på ett allsidigt underlag. Lärare beskriver också hur de genom att observera hur eleverna arbetar i olika skeden av undervisningen får underlag för att kunna göra allsidiga bedömningar.

Eleverna har i liten utsträckning möjlighet att välja hur de ska visa sina kunskaper, men intervjuer med elever och lärare visar att det pågår en process för att utveckla arbetet.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna behöver fortsätta sitt arbete för att utveckla allsidiga underlag och former för bedömning av elevernas kunskaper så att eleverna ges goda möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt.

2.2 Vårdnadshavares kännedom om kunskapskraven

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare information om kunskapskraven i alla ämnen som eleven får undervisning i.

I intervjun med vårdnadshavarna framkommer att den tidigare rektorn givit dem information om Lgr 11 vid ett gemensamt möte för samtliga elevers vårdnadshavare. Lärarna och de intervjuade vårdnadshavarna uppger att lärarna i samband med utvecklingssamtal gett information om kunskapskraven i alla ämnen eleverna får undervisning i.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna ger vårdnadshavarna information om kunskapskraven i alla ämnen som eleven får undervisning i.

Syfte och frågeställningar

Forskning och utvärderingar visar att många lärare upplever en osäkerhet kring hur elevernas kunskaper ska bedömas i de tidigare skolorna. Lärarna menar också att skolorna saknar ett gemensamt förhållningssätt och rutiner för dokumentation när det gäller att följa och bedöma elevers kunskapsutveckling. Lärarnas osäkerhet kan leda till att bedömningar och individuella utvecklingsplaner saknar koppling till kunskapskraven i de nationella kursplanerna.

Forskning visar att bedömning kan vara ett verktyg för att löpande stödja elevernas lärande och utveckling. Det handlar om att eleverna får möjlighet att fortlöpande visa de kunskaper som framgår av kunskapskraven i kursplanerna och att de förstår vilka grunder de bedöms utifrån, var de befinner sig i förhållande till kunskapskraven och hur de kan göra för att ytterligare utveckla sina kunskaper.

Syftet med projektet är att undersöka om de bedömningsunderlag lärarna använder och de bedömningar lärarna gör är relaterade till kunskapskraven i de nationella kursplanerna och i övrigt sker i enlighet med styrdokumentet. Detta mot bakgrund av att en ny läroplan för grundskolan, Lgr 11, införs under 2011. Granskningen syftar dessutom till att hitta goda exempel på hur lärare arbetar med bedömning för att främja lärande som en integrerad del i lärandeprocessen tillsammans med eleven.

De centrala frågeställningarna är:

- Gör läraren fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav?
- Ges eleverna möjlighet att visa de kunskaper som framgår av kursplanernas kunskapskrav?

Metod och material

Granskningen inleds genom att inspektörerna innan skolbesöket tar del av olika dokument och gör en dokumentanalys. Rektorn har exempelvis svarat på en verksamhetsredogörelse och skickat in olika dokument skolan har i arbetet kring bedömning till inspektörerna inför skolbesöket.

Varje skolbesök består av intervju med rektor, lärare (både i grupp med 6-8 lärare i årskurserna 1-3 och djupintervju med två lärare i årskurs 3), elever i årskurs 3 (i grupp med cirka 6 elever) och vårdnadshavare i årskurs 3 (i grupp med 6-8 personer). I de fall då den besökta skolan består av ett fåtal lärare och elever kan sammansättningen vid intervjuerna komma att anpassas till detta. Besöket avslutas med en återkoppling till rektor kring inspektörernas preliminära bedömningar.

Tabellen visar förhållandet vid Smögens skola.

Smögens skola	Antal
Intervjuade elever	7
Intervjuade lärare	3
Intervjuade vårdnadshavare	4